

Valstybinio audito ataskaita

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS UŽSIENIO
REIKALŲ MINISTERIJOJE ATLIKTO
FINANSINIO (TEISĖTUMO) AUDITO
REZULTATŲ

2014 m. liepos 15 d. Nr. FA-P-40-7-32

Su valstybinio audito ataskaita galima susipažinti
Valstybės kontrolės interneto puslapyje
adresu www.vkontrole.lt

TURINYS

<u>IŽANGA</u>	<u>3</u>
<u>AUDITO APIMTIS IR METODAI</u>	<u>4</u>
<u>PASTEBĖJIMAI, IŠVADOS, REKOMENDACIJOS</u>	<u>6</u>
<u>1. Pastebėjimai dėl biudžeto vykdymo ir finansinių ataskaitų rinkinių duomenų</u>	<u>6</u>
1.1. Dėl Užsienio reikalų ministerijos biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio	6
1.2. Dėl Užsienio reikalų ministerijos finansinių ataskaitų rinkinio	7
1.2.1. Dėl Užsienio reikalų ministerijos buhalterinės apskaitos pagal Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartus	7
<u>2. Pastebėjimai dėl valstybės turto ir lėšų valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumo</u>	<u>10</u>
2.1. Dėl Lietuvos pirmininkavimui Europos Sąjungos Tarybai 2013 metais skirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimo	10
2.1.1. Dėl Lietuvos pirmininkavimo Europos Sąjungos Tarybai aukšto lygio susitikimų laikinųjų darbuotojų atrankos organizavimo ir įdarbinimo paslaugų	10
2.1.2. Dėl Nacionalinės dailės galerijos patalpų, skirtų Lietuvos pirmininkavimo Europos Sąjungos Tarybai aukšto lygio susitikimams, pritaikymo ir įrengimo bei renginių organizavimo paslaugų įsigijimo	12
2.1.3. Dėl interaktyvaus įrankio sukūrimo ir su jo naudojimu susijusių paslaugų įsigijimo Lietuvos pirmininkavimo Europos Sąjungos Tarybai laikotarpiu	14
2.1.4. Dėl renginių išlaidų sąmatų	15
2.1.5. Dėl nuomojamos ir įsigyjamą įrangos	15
2.2. Dėl vizų įklijų, kitų įklijų ir blankų vizoms įklijuoti įsigijimo	17
2.3. Dėl valstybės biudžeto asignavimų skyrimo viešajai įstaigai Europos informacijos centrai	17
2.4. Dėl asociacijų ir viešųjų įstaigų veiklos projektų finansavimo	19
<u>3. Rekomendacijos</u>	<u>20</u>
<u>PRIEDAI</u>	<u>22</u>

IŽANGA

Audito tikslas – teisėtumo požiūriu įvertinti valstybės biudžeto asignavimų 2014 metams planavimą; audituojamo subjekto 2013 metų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių ir (ar) kitų ataskaitų duomenis ir pareikšti nepriklausomą nuomonę; valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumą ir pareikšti nepriklausomą nuomonę.

Audituojamas subjektas – Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija yra Lietuvos Respublikos valstybės įstaiga, atliekanti įstatymų ir kitų teisės aktų jai pavestas užsienio reikalų ir saugumo politikos sričių valstybės valdymo funkcijas ir pagal kompetenciją įgyvendinanti šiose srityse valstybės politiką. Adresas: J. Tumo-Vaižganto g. 2, 01511 Vilnius, identifikavimo kodas 188613242.

Audituojamu laikotarpiu Užsienio reikalų ministerijai vadovavo ministras Linas Linkevičius, vyriausiojo buhalterio funkcijas vykdė Finansų departamento direktorius Rimantas Latakas.

Audituojamas laikotarpis – 2013 metai.

Valstybinio audito ataskaitoje pateikiami tik audito metu atlikti ir nustatyti dalykai, o nepriklausoma nuomonė dėl finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių duomenų, valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo ir jų naudojimo įstatymų nustatytiems tikslams pareiškia valstybinio audito išvadoje.

AUDITO APIMTIS IR METODAI

Finansinis (teisėtumo) auditas atliktas pagal Valstybinio audito reikalavimus, Tarptautinius audito standartus ir Tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus, siekiant gauti pakankamą užtikrinimą, kad finansinėse ir biudžeto vykdymo ataskaitose nėra reikšmingų išskraipymų, o valstybės lėšos ir turtas valdomi, naudojami ir disponuojama jais teisėtai. Visiškas užtikrinimas neįmanomas dėl audito apribojimų ir to fakto, kad netikrinome visų (100 proc.) ūkinių operacijų, ūkinių įvykių ir sudarytų sandorių.

Audito metu buvo atlikta išsami rizikos analizė, apskaitos ir vidaus kontrolės aplinkos tyrimas. Audito procedūros buvo atliktos svarbiausiose audito srityse, atrinkus audito pavyzdžius, kurie geriausiai reprezentavo visumą.

Dėl metinio finansinių ataskaitų rinkinio

Audito metu vertinome Užsienio reikalų ministerijos 2013 metų finansinių ataskaitų rinkinio duomenis. Finansinių ataskaitų rinkinį sudarė Finansinės būklės ataskaita, Veiklos rezultatų ataskaita, Pinigų srautų ataskaita, Grynojo turto pokyčių ataskaita ir finansinių ataskaitų aiškinamasis raštas, kurie parengti pagal 2013 m. gruodžio 31 d. duomenis.

2013 m. finansinių ataskaitų rinkinys sudarytas ministerijos finansinių ataskaitų pagrindu.

Finansinės būklės ataskaitoje 2013 m. pradžioje turto bei atitinkamai finansavimo sumų, įsipareigojimų ir grynojo turto likutis buvo iš viso 474 229,6 tūkst. Lt, pabaigoje – 481 010,1 tūkst. Lt.

Dėl metinio biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio

2013 metų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinį sudarė Biudžeto vykdymo ataskaitų aiškinamasis raštas, Biudžetinių įstaigų pajamų įmokų į biudžetą, biudžeto pajamų iš mokesčių dalies ir kitų lėšų, skiriamų programoms finansuoti, ataskaita, Biudžeto išlaidų sąmatos vykdymo ataskaita, Finansinės nuomos (lizingo) ir pirkimo išsimokėtinai įsipareigojimų ataskaita, Mokėtinų ir gautinų sumų ataskaita ir Nepanaudotų biudžetinių įstaigų pajamų įmokų į valstybės biudžetą, valstybės biudžeto pajamų iš mokesčių dalies ir kitų lėšų, skiriamų programoms finansuoti, ataskaita, kurie parengti pagal 2013 m. gruodžio 31 d. duomenis.

2013 m. biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys sudarytas ministerijos biudžeto vykdymo ataskaitų pagrindu.

Ministerija 2013 metais vykdė 6 programas:

- Užsienio politikos formavimas ir įgyvendinimas (kodas 01 01);
- Diplomatinės tarnybos administravimas (kodas 01 04);
- Lietuvos ir užsienio piliečių aptarnavimas (kodas 02 01);
- Ryšių su užsienio lietuviais politikos formavimas ir įgyvendinimas (kodas 02 02);
- Vystomasis bendradarbiavimas ir parama demokratijai (kodas 03 01);
- Lietuvos pirmininkavimų koordinavimo programa (kodas 03 02).

Šioms programoms įgyvendinti panaudota 306 286,3 tūkst. Lt asignavimų, iš jų 295 337,8 tūkst. Lt išlaidoms (iš jų 53 877,5 tūkst. Lt darbo užmokesčiui) ir 10 948,5 tūkst. Lt turtui įsigyti.

2013 m. ataskaitų rinkinio ataskaitos sudarytos ministerijos finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų pagrindu.

Dėl lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo

Audituojamame subjekte vertinome valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumą ir jų naudojimą įstatymų nustatytiems tikslams 2013 metais. Remdamiesi rizikos analize ir įvertinę veiksnius, turinčius įtakos audito sritims, audito procedūras atlikome:

- asignavimų planavimo ir naudojimo srityje, vertindami, kaip laikomasi teisės aktų nuostatų dėl biudžeto rengimo ir vykdymo tvarkos, įsipareigojimų teisėtumą, valstybės biudžeto asignavimų planavimą 2014 metams;
- išlaidų srityje, vertindami prekių / paslaugų / darbų pirkimo, darbo užmokesčio mokėjimo, kitų išlaidų teisėtumą;
- turto srityje, vertindami turto įsigijimo, gavimo, perdavimo, nurašymo, naudojimo, nuomos, panaudos, inventorizacijos atlikimo teisėtumą;
- pajamų srityje, vertindami, kaip laikomasi įstatymų, kuriais reglamentuojamas prekių, paslaugų ir nekilnojamojo turto pardavimas;
- projektų vykdymo srityje, vertindami lėšų skyrimo ir panaudojimo teisėtumą.

Teisės aktai, kuriais vadovaujantis atliktos valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumo vertinimo procedūros, pateikti 1 priede.

Vertindami, kaip laikomasi teisės aktų reikalavimų, atsižvelgėme į pažeidimų poveikį, su audituojamu subjektu aptarėme priežastis, kurios lėmė pažeidimus, ir įvertinome galimas teisės aktų nesilaikymo pasekmes.

PASTEBĖJIMAI, IŠVADOS, REKOMENDACIJOS

1. PASTEBĖJIMAI DĖL BIUDŽETO VYKDYMO IR FINANSINIŲ ATASKAITŲ RINKINIŲ DUOMENŲ

1.1. Dėl Užsienio reikalų ministerijos biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio

Užsienio reikalų ministerija dalį (3 077,7 tūkst. Lt) valstybės biudžeto asignavimų suplanavo, panaudojo ir kasines išlaidas neteisingai apskaitė pagal ekonominės klasifikacijos straipsnius, taigi nesilaikė Valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacija¹:

- Kitoms paslaugoms (2.2.1.1.1.30 straipsnis) skirtus 2 964,9 tūkst. Lt asignavimus panaudojo:
  - 1 092,3 tūkst. Lt patalpų nuomos paslaugoms² apmokėti (2.2.1.1.1.14 straipsnis);
  - 924,9 tūkst. Lt vizų įklijoms ir dokumentų legalizavimo ir tvirtinimo pažymoms, 30,9 tūkst. Lt blankams ir spausdintuvų kasetėms³ apmokėti (2.2.1.1.1.10 straipsnis);
  - 590,2 tūkst. Lt dotacijoms (2.5.2 straipsnis) – įmokai už naujos NATO būstinės statybą ir įrengimą. Pagal Valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikaciją kitų paslaugų išlaidų straipsnis apima tik narystės mokesčius tarptautinėms organizacijoms, o visos kitos lėšos, pervedamos tarptautinėms organizacijoms pinigais arba natūra, laikomos dotacijomis;
  - 326,6 tūkst. Lt ilgalaikiam turtui įsigyti (3.1.1.3.1.2 straipsnis).
- Kitam nematerialiajam turtui (3.1.2.1.1.5 straipsnis) skirtus 112,8 tūkst. Lt asignavimus panaudojo kompiuterinei programinei įrangai (3.1.2.1.1.2 straipsnis) apmokėti – interaktyviam įrenginiui sukurti. Pagal viešojo pirkimo dokumentus interaktyvus įrankis – skaitmeninėmis technologijomis ir programine įranga paremta turinio valdymo sistema, išsiskirianti judesio valdymu.

Atliekant ankstesnius auditus nustatyta neatitikimų planuojant asignavimus ir apskaitant išlaidas, tačiau ir 2013 metais Užsienio reikalų ministerija dalį biudžeto asignavimų suplanavo, naudojo ir patirtų išlaidų apskaitą tvarkė nesilaikydama Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacijos reikalavimų. Dėl to Biudžeto išlaidų sąmatos vykdymo 2013 m. gruodžio 31 d. ataskaitoje (forma Nr. 2) nurodytų kasinių išlaidų dalis (3 077,7 tūkst. Lt) neparodo tikros išlaidų ekonominės paskirties.

¹ Patvirtinta Lietuvos Respublikos finansų ministro 2003-07-03 įsakymu Nr. 1K-184 (finansų ministro 2012-06-07 įsakymo Nr. 1K-218 redakcija).

² Negyvenamųjų patalpų nuomos 2012-12-18 sutartis Nr. 510-12-PESTD; d. Nuomos 2013-06-28 sutartis Nr. 353-13-PESTD.

³ Lietuvos pirmininkavimo ES Tarybai akreditacijos ir logistikos srautų valdymo sistemos nuomos sutartis, 2012-11-20 Nr. 469-12-PESTD.

1.2. Dėl Užsienio reikalų ministerijos finansinių ataskaitų rinkinio

Užsienio reikalų ministerijos 2013 metų finansinių ataskaitų rinkinį sudarančios ataskaitos nurodytos dalyje „Audito apimtis ir metodai“. Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo⁴ 24 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad, sudarydami finansines ataskaitas, viešojo sektoriaus subjektai turta, finansavimo sumas ir įsipareigojimus turi įvertinti vadovaudamiesi Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartais (VSAFAS). Remiantis jais Finansinės būklės ataskaitoje pateikiama informacija turi išsamiai ir teisingai rodyti viešojo sektoriaus subjekto turto, finansavimo sumų, įsipareigojimų ir grynojo turto būklę paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną, o Veiklos rezultatų ataskaitoje pateikiama informacija turi išsamiai ir teisingai rodyti viešojo sektoriaus subjekto veiklos rezultatus, t. y. uždirbtas pajamas ir patirtas sąnaudas per šioje ataskaitoje nurodytą ataskaitinį laikotarpį.

Pagal Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo 21 straipsnio 6 dalį, nukrypti nuo standartų galima tik esant aplinkybėms, nepriklausančioms nuo viešojo sektoriaus subjekto valios, suderinus su Lietuvos Respublikos finansų ministerija, finansinių ataskaitų aiškinamajame rašte pateikiant informaciją apie kiekvieną nukrypimą, jų priežastis ir poveikį viešojo sektoriaus subjekto turtui, finansavimo sumoms, įsipareigojimams, pajamoms ir sąnaudoms.

Vertinant 2013 metų Užsienio reikalų ministerijos finansinių ataskaitų rinkinio teisingumą, nustatyta apskaitos klaidų, kurios daro įtaką Finansinės būklės ir Veiklos rezultatų ataskaitų teisingumui. Neatitikimai pateikti ataskaitos 1.2.1 skirsnyje.

1.2.1. Dėl Užsienio reikalų ministerijos buhalterinės apskaitos pagal Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartus

Užsienio reikalų ministerija kai kuriais atvejais apskaitoje neregistravo ilgalaikio turto ir atsargų – griežtos atskaitomybės blankų – ūkinių operacijų, neteisingai registravo turtą, sąnaudas ir įsipareigojimus, todėl Finansinės būklės ataskaitoje nurodyti netikslūs turto ir įsipareigojimų, o Veiklos rezultatų ataskaitoje – pajamų ir sąnaudų duomenys.

▪ Dėl griežtos atskaitomybės blankų registravimo

Užsienio reikalų ministerija, sumokėjusi už griežtos atskaitomybės blankus ir faktiškai jų dar negavusi, pripažįsta juos sąnaudomis, o gavusi griežtos atskaitomybės blankus, jų apskaitoje neregistruoja. Materialiai atsakingų asmenų, tvarkančių kiekinę blankų apskaitą, inventorizacijos aprašų-sutikrinimo žiniaraščių duomenimis, faktinis griežtos atskaitomybės blankų likutis 2013 m. gruodžio 31 d. buvo 1 434 188 vnt.

Ministerija nesivadovavo 8-ojo VSAFAS⁵ „Atsargos“ 36 ir 40 punktais, kuriuose numatyta, kad atsargų balansinė vertė turi būti pripažįstama to laikotarpio sąnaudomis, kuriuo pripažįstamos atitinkamos pajamos arba suteikiamos viešosios paslaugos, t. y. neatsižvelgiant į pinigų išleidimo laiką, o atsargų sunaudojimas arba pardavimas apskaitoje turi būti registruojamas pagal nuolatinį atsargų rodymo apskaitoje būdą. Taikant šį būdą, buhalterinėje apskaitoje registruojama kiekviena su atsargų sunaudojimu, pardavimu ar perleidimu susijusi ūkinė operacija.

⁴ Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 2007-06-26 Nr. X-1212.

⁵ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008-06-20 įsakymu Nr. 1K-220 patvirtintas 8-asis VSAFAS „Atsargos“.

Be to, Užsienio reikalų ministerijos patvirtinta Griežtos atskaitomybės blankų gavimo, laikymo, apskaitos ir vidaus panaudojimo tvarka⁶ neatitinka 8-ojo VSAFAS⁷ „Atsargos“ 36 ir 40 punkto reikalavimų, nes joje nustatyta, kad griežtos atskaitomybės blankai registruojami nebalansinėje sąskaitoje.

▪ *Dėl ilgalaikio turto registravimo*

Užsienio reikalų ministerija nesilaikė 12-ojo VSAFAS⁸ „Ilgalaikis materialusis turtas“ 7 punkto, nes apskaitoje neregistravo ir 2013 m. gruodžio 31 d. Finansinės būklės ataskaitoje nenurodė 2013 m. kovo mėnesį iš valstybės biudžeto asignavimų pagal paslaugų sutartį⁹ įsigyto 326,6 tūkst. Lt vertės ilgalaikio turto (fotoaparatus, įeigos kontrolės vartelių, brūkšnių kodų skaitytuvų, spausdintuvų ir laminavimo aparato), atitinkančio ilgalaikio materialiojo turto pripažinimo kriterijus, o iš karto pripažino ataskaitinio laikotarpio sąnaudomis, todėl 2013 m. gruodžio 31 d. Veiklos rezultatų ataskaitoje nurodė 326,6 tūkst. Lt didesnes kitų paslaugų sąnaudas.

Ministerija nesilaikė 22-ojo VSAFAS¹⁰ „Turto nuvertėjimas“ 6 punkto ir 12-ojo VSAFAS¹¹ „Ilgalaikis materialusis turtas“ 46 punkto, nes neįvertino, kad nekilnojamas ilgalaikis turtas (įsigijimo vertė – 310,3 tūkst. Lt, likutinė vertė – 161,2 tūkst. Lt), esantis Z. Sierakausko g. 25 Vilniuje, turi turto nuvertėjimo požymių, neapskaičiavo nuvertėjimo ir 2013 metais skaičiavo nenaudojamo ilgalaikio turto nusidėvėjimą.

Ministerija nesilaikė 12-ojo VSAFAS¹² „Ilgalaikis materialusis turtas“ 42 ir 61 punktų, nes nenustatė 4 žemės sklypų, esančių ne Lietuvos Respublikos teritorijoje, tikrosios vertės, ir Finansinės būklės ataskaitoje pagal 2013 m. gruodžio 31 d. duomenis nurodė 8 776,2 tūkst. Lt jų įsigijimo vertę. Pažymėtina, kad šis neatitikimas nustatytas ir ankstesnių auditų metu. Ministerija informavo, kad tikrąja verte žemės sklypai nebuvo įvertinti dėl lėšų taupymo, nes vieno sklypo įvertinimas kainuotų apie 10 tūkst. Lt.

Ministerija nesilaikė 13-ojo VSAFAS¹³ „Nematerialusis turtas“ 56 punkto, nes vaizdo klipų rinkinį, kurio įsigijimo vertė 184 tūkst. Lt, o likutinė vertė – 107,3 tūkst. Lt, neteisingai priskyrė ir Finansinės būklės ataskaitoje pagal 2013 m. gruodžio 31 d. duomenis nurodė kaip programinę įrangą, o ne kitą nematerialųjį turtą.

▪ *Dėl sąnaudų ir įsipareigojimų registravimo*

Ministerija nesilaikė 11-ojo VSAFAS¹⁴ „Sąnaudos“ 12.11 ir 12.12 punktų, nes apskaitoje neteisingai registravo ir Veiklos rezultatų ataskaitoje pagal 2013 m. gruodžio 31 d. duomenis

⁶ Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministro 2002-04-15 įsakymu Nr. 72 „Dėl Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos griežtos atskaitomybės blankų“ patvirtinta Griežtos atskaitomybės blankų gavimo, laikymo, apskaitos ir vidaus panaudojimo tvarka, 7 p.

⁷ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008-06-20 įsakymu Nr. 1K-220 patvirtintas 8-asis VSAFAS „Atsargos“, 36 ir 40 p.

⁸ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008-05-08 įsakymu Nr. 1K-174 patvirtintas 12-asis VSAFAS „Ilgalaikis materialusis turtas“, 7 p.

⁹ Sutartis, 2012-11-20 Nr. 469-12-PESTD.

¹⁰ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008-07-04 įsakymu Nr. 1K-229 patvirtinto 22-ojo VSAFAS „Turto nuvertėjimas“

¹¹ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008-05-08 įsakymu Nr. 1K-174 patvirtintas 12-asis VSAFAS „Ilgalaikis materialusis turtas“.

¹² Ten pat.

¹³ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008-07-16 įsakymu Nr. 1K-238 patvirtintas 13-asis VSAFAS „Nematerialusis turtas“.

¹⁴ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2009-12-24 įsakymu Nr. 1K-490 patvirtintas 11-asis VSAFAS „Sąnaudos“.

2 114,9 tūkst. Lt patalpų nuomos sąnaudas ir 81,2 tūkst. Lt finansavimo sąnaudas, patirtas Europos Komisijai pervedus valstybės biudžeto asignavimus kito subjekto išlaidoms, pripažintoms netinkamomis finansuoti, padengti, nurodė kaip kitų paslaugas sąnaudas.

Ministerija nesilaikė 18-ojo VSAFAS¹⁵ „Atidėjiniai, neapibrėžtieji įsipareigojimai, neapibrėžtasis turtas ir poataskaitiniai įvykiai“ 8 punkto, nes atidėjinio pripažinimo kriterijų neatitinkančią pagal Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. gruodžio 20 d. priimtą nutartį ieškovui mokėtiną 1 671,9 tūkst. Lt sumą apskaitoje neteisingai registravo ir Finansinės būklės ataskaitoje pagal 2013 m. gruodžio 31 d. duomenis pateikė kaip trumpalaikį atidėjinį, o ne mokėtiną sumą. Pažymėtina, kad ministerija, šią sumą ieškovui 2014 metais jau buvo sumokėjusi.

Ministerija mokėtinas darbdavio socialinio draudimo įmokas neteisingai registravo apskaitoje kaip mokėtinus veiklos mokesčius. Dėl to 216,8 tūkst. Lt mokėtinas darbdavio socialinio draudimo įmokas Finansinės būklės ataskaitoje pagal 2013 m. gruodžio 31 d. duomenis neteisingai priskyrė prie kitų mokėtinų sumų biudžetui, o ne su darbo santykiais susijusių įsipareigojimų, taip nesilaikydama 2-ojo VSAFAS¹⁶ „Finansinės būklės ataskaita“ 42 punkto reikalavimų.

Atkreipiame dėmesį, kad Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo¹⁷ 3 straipsnio 1 dalyje nurodyta, jog viešojo sektoriaus subjektų finansinių ataskaitų rinkinys turi būti sudaromas taip, kad tikrai ir teisingai parodytų viešojo sektoriaus subjekto turta, finansavimo sumas, įsipareigojimus, pajamas ir sąnaudas, grynąjį turta, pinigų srautus.

Finansinių ataskaitų rinkinio tikslas – pateikti informaciją apie viešojo sektoriaus subjekto finansinę būklę, veiklos rezultatus, grynojo turto pokyčius ir pinigų srautus, kuria naudojasi vartotojai, priimdami ir vertindami sprendimus dėl išteklių paskirstymo ir jų naudojimo teikiant viešąsias paslaugas.

Užsienio reikalų ministerijoje nustatytos apskaitos tvarkymo klaidos iškraipė finansinių ataskaitų duomenis – jie išsamiai ir teisingai neparodė viešojo sektoriaus subjekto turto, finansavimo sumų, įsipareigojimų ir grynojo turto būklės paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną ir veiklos rezultatų – per ataskaitinį laikotarpį uždirbtų pajamų ir patirtų sąnaudų.

Finansinės būklės ataskaitoje pagal 2013 m. gruodžio 31 d. duomenis valdomo turto likutinė vertė ir finansavimo sumos nurodytos 120,1 tūkst. Lt mažesnės (žr. ataskaitos 3 priedą), nurodyta netiksli 8 776,2 tūkst. Lt žemės ir 3 363,2 tūkst. Lt grynojo turto vertė dėl nenustatytos žemės tikrosios vertės, nurodyta netiksli 1 615,1 tūkst. Lt trumpalaikio turto (atsargų) vertė dėl neužregistruotų griežtos atskaitomybės blankų, nurodyta 1 996 tūkst. Lt suma dėl turto ir įsipareigojimų grupavimo klaidų neparodo tikrosios turto ir įsipareigojimų būklės (žr. ataskaitos 4 priedą).

Veiklos rezultatų ataskaitoje pagal 2013 m. gruodžio 31 d. duomenis dėl neužregistruoto turto nurodyta 120,1 tūkst. Lt daugiau finansavimo pajamų ir sąnaudų (žr. ataskaitos 3 priedą), dėl kitų paslaugų sąnaudomis pripažintų griežtos atskaitomybės blankų nurodytos netikslios 7 979 tūkst. Lt sunaudotų ir parduotų atsargų savikainos sąnaudos ir 88 829,7 tūkst. Lt kitų paslaugų sąnaudos, nurodyta 1 996 tūkst. Lt suma dėl neteisingo sąnaudų grupavimo neparodo

¹⁵ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008-08-21 įsakymu Nr. 1K-252 patvirtintas 18-asis VSAFAS „Atidėjiniai, neapibrėžtieji įsipareigojimai, neapibrėžtasis turtas ir poataskaitiniai įvykiai“.

¹⁶ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2007-12-19 įsakymu Nr. 1K-378 patvirtintas 2-asis VSAFAS „Finansinės būklės ataskaita“.

¹⁷ Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 2007-06-26 Nr. X-1212.

tikrosios sąnaudų būklės (žr. ataskaitos 4 priedą).

2. PASTEBĖJIMAI DĖL VALSTYBĖS TURTO IR LĖŠŲ VALDYMO, NAUDOJIMO, DISPONAVIMO JAIS TEISĖTUMO

2.1. Dėl Lietuvos pirmininkavimui Europos Sąjungos Tarybai 2013 metais skirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimo

Lietuva Europos Sąjungos Tarybai pirmininkavo 2013 m. liepos 1 d. gruodžio 31 d. laikotarpiu. Lietuvos Respublikos Vyriausybė, siekdama užtikrinti skaidrų ir efektyvų lėšų panaudojimą, patvirtino Lietuvos Respublikos pirmininkavimo Europos Sąjungos Tarybai 2013 m. tarpinstitucinį 2013–2014 m. veiklos planą¹⁸ ir į jį įtraukė visas išlaidas, reikalingas sklandžiam pirmininkavimui užtikrinti, – tiek padarytas centralizuotai, tiek atskirų institucijų. Plano įgyvendinimą koordinavo Užsienio reikalų ministerija.

2013 m. ministerija įgyvendino penkias tarpinstitucinio 2013 metų veiklos plano priemones, kurioms numatyta 102 955 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų skirta:

- pirmininkavimo ES Tarybai programoms parengti ir įgyvendinti, pirmininkauti ES Tarybai ir jai atstovauti santykiuose su kitomis ES institucijomis;
- atstovauti pirmininkaujančiai valstybei tarptautinėse organizacijose ir santykiuose su trečiosiomis valstybėmis;
- parengiamiesiems ir horizontaliems pirmininkavimo susitikimų Lietuvoje organizavimo darbams atlikti;
- A ir B lygio susitikimams organizuoti;
- Lietuvos pasirengimui pirmininkauti ES Tarybai, ES Tarybos veiklai, Lietuvai ir Lietuvos pirmininkavimui ES Tarybai pristatyti.

Ministerija, vykdydama patvirtintą Lietuvos pirmininkavimų koordinavimo programą, šioms priemonėms įgyvendinti panaudojo 89 815 tūkst. Lt: 2 117 tūkst. Lt – turtui įsigyti ir 4 569 tūkst. Lt – darbo užmokesčiui.

Įvertinus, kaip įgyvendintos tarpinstitucinio 2013 metų veiklos plano priemonės, nustatyta, kad Užsienio reikalų ministerija ne visais atvejais valstybės biudžeto asignavimus naudojo ekonomiškai ir laikydamasi teisės aktų reikalavimų.

2.1.1. Dėl Lietuvos pirmininkavimo Europos Sąjungos Tarybai aukšto lygio susitikimų laikinųjų darbuotojų atrankos organizavimo ir įdarbinimo paslaugų

Užsienio reikalų ministerija Lietuvos pirmininkavimo Europos Sąjungos Tarybai aukšto lygio susitikimų metu įsigijo viešajame sektoriuje teisės aktais nenumatytas laikinųjų darbuotojų atrankos ir įdarbinimo per laikinojo įdarbinimo įmonę paslaugas ir sudarė sutartį nesivadovaudama Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymu¹⁹. Įsigijusi konsultacijas

¹⁸ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012-10-16 nutarimas Nr. 1277 „Dėl Lietuvos Respublikos pirmininkavimo Europos Sąjungos Tarybai 2013 metais tarpinstitucinio 2013–2014 metų veiklos plano patvirtinimo“.

¹⁹ Ten pat.

įdarbinimo klausimais ir sumokėjusi už neatliktą darbą, ministerija neužtikrino ekonomišką lėšų naudojimą.

Ministerija 2013 metais įsigijo Lietuvos pirmininkavimo Europos Sąjungos Tarybai aukšto lygio susitikimų laikinųjų darbuotojų atrankos organizavimo ir įdarbinimo paslaugas už 1 194,3 tūkst. Lt ir su laikinojo įdarbinimo įmone sudarė sutartį²⁰, pagal kurią įmonė surado, atrinko ir laikinai įdarbino 87 laikinuosius darbuotojus, galinčius atlikti ryšio pareigūnų funkcijas.

Laikinių darbuotojų atrankos organizavimo ir įdarbinimo paslaugų įsigijimas

Viešąjį konkursą laimėjusi laikinojo įdarbinimo įmonė pagal pirkimo sąlygose nurodytus reikalavimus surado ir atrinko 110 ryšio pareigūnų kandidatūrų ir pateikė jas ministerijai. Tačiau ministerija iš kito tiekėjo (viešosios įstaigos) įsigijo dar 120 val. konsultacijų dėl ryšio pareigūnų ir jų atrankos vertinimo, mokymo programai parengti ir 2 seminarams organizuoti. Už šias paslaugas sumokėta 36,6 tūkst. Lt iš Europos Sąjungos lėšomis finansuojamo projekto „Lietuvos įsitinklinimo Europos Sąjungoje skatinimas“. Pagal viešosios įstaigos suteiktas konsultacijas ir pateiktus pasiūlymus ministerija iš laikinojo įdarbinimo įmonės pateiktų 110 ryšio pareigūnų pasirinko 87 jai tinkamus asmenis. Taigi įdarbindama ryšio pareigūnus ministerija, įsigijusi papildomas atrankos paslaugas, neužtikrino ekonomišką lėšų naudojimą, kaip nurodyta Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo²¹ 5 straipsnio 1 dalies 7 punkte.

Ministerija, sudariusi sutartį su laikinojo įdarbinimo įmone, tą pačią dieną sudarė papildomą susitarimą²², kuriuo pakeitė sutartyje ir pirkimo dokumentuose nustatytas pirkimo sąlygas – pratęsė ryšio pareigūnų kandidatūrų pateikimo terminą iki 2013 m. gegužės 6 d., nors pagal atviro konkurso sąlygas ir sudarytos sutarties 2.1.1. punktą tiekėjas atrinktas ryšio pareigūnų kandidatūras turėjo pateikti vėliausiai iki 2013 m. balandžio 19 dienos. Pagal Viešųjų pirkimų tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės direktoriaus patvirtintas Viešojo pirkimo–pardavimo sutarčių sąlygų keitimo rekomendacijas²³ paslaugų suteikimo terminas yra laikomas esmine pirkimo sutarties sąlyga ir dėl jos keitimo pagal Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo 18 straipsnio 8 dalies nuostatas privaloma kreiptis į Viešųjų pirkimų tarnybą. Taigi ministerija nesilaikė Viešųjų pirkimų įstatymo²⁴ 18 straipsnio 8 dalies nuostatų, nes pakeitė pirkimo sąlygas be Viešųjų pirkimų tarnybos sutikimo.

Laikinių darbuotojų atrankos organizavimo ir įdarbinimo paslaugų sutarties vykdymas

Ministerija pagal su laikinojo įdarbinimo įmone sudarytą sutartį ryšio pareigūnams kiekvieną mėnesį, kurį šie pareigūnai buvo laikinai įdarbinti, mokėjo mėnesinį fiksuotą darbo užmokestį, o laikinojo įdarbinimo įmonė turėjo užtikrinti, kad už mėnesinį fiksuotą darbo užmokestį ryšio pareigūnai įsipareigotų dirbti mažiausiai 5 darbo dienas per mėnesį (arba mažiausiai 25 dienas per visą Lietuvos pirmininkavimo Europos Sąjungos Tarybai laikotarpį) ir lankyti instruktažus, kurie ministerijos turėjo būti organizuojami prieš kiekvieną aukšto lygio renginį. Papildomai prie mėnesinio fiksuoto darbo užmokesčio ryšio pareigūnams, priklausomai nuo dirbtų valandų skaičiaus aukšto lygio susitikimų metu, ministerija mokėjo už valandas pagal vieno ryšio pareigūno valandinį įkainį, įskaitant agentūrinį mokėstį.

²⁰ Sutartis, 2013-04-11 Nr. 146-13-PESTD.

²¹ Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas, 1990-07-30 Nr. I-430.

²² 2013-04-11 papildomas susitarimas Nr. 147-13-PESTD prie 2013-04-11 sutarties Nr. 146-13-PESTD.

²³ Viešųjų pirkimų tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės direktoriaus 2009-05-05 įsakymas Nr. 1S-43.

²⁴ Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas, 1996-08-13 Nr. I-1491.

Iš viso už 2013 metų liepos–gruodžio mėnesiais suteiktas paslaugas ministerija sumokėjo 461,7 tūkst. Lt mėnesinį fiksuotą darbo užmokestį, nors ne visi darbuotojai, kuriems mokėtas fiksuotas mėnesinis darbo užmokestis, buvo kviečiami dirbti ir lankyti instruktažus:

- nustatyti 63 atvejai, kai ministerija sumokėjo 69,9 tūkst. Lt fiksuotą mėnesinį darbo užmokestį, nors darbuotojai faktiškai nedirbo;
- nustatyta 16 atvejų, kai ministerija sumokėjo 73,4 tūkst. Lt mėnesinį fiksuotą darbo užmokestį, nors darbuotojai nebuvo išdirbę mažiausiai 5 darbo dienų per mėnesį (arba mažiausiai 25 dienų per visą Lietuvos pirmininkavimo ES Tarybai laikotarpį).

Pasirinktas ryšio pareigūnų įdarbinimo modelis – darbuotojų įdarbinimo paslaugų per laikinojo įdarbinimo įmonę pirkimas už 1 194,3 tūkst. Lt – neatitiko viešosios teisės principo. Laikinių darbuotojų įdarbinimas viešajame sektoriuje per laikinojo įdarbinimo įmones teisės aktai nenumatyti. Pagal viešojoje teisėje įtvirtintą principą viešojo administravimo subjektams viskas, kas tiesiai neleista įstatymo, yra uždrausta. Kartu ši nuostata yra sudedamoji bendro teisėtumo principo dalis, reikalaujanti, kad teisinių santykių subjektų elgesys atitiktų teisės aktų reikalavimus.

Ministerija paaiškino, kad pasirinko tokį įdarbinimo modelį ir visiems ryšio pareigūnams kas mėnesį mokėjo mėnesinį fiksuotą darbo užmokestį tam, kad ryšio pareigūnai dirbtų visą pirmininkavimo laikotarpį ir, ministerijai prireikus, reikiamas pareigūnas būtų pasiekiamas.

Užsienio reikalų ministerijos pasirinktas ryšio pareigūnų įdarbinimo modelis – darbuotojų įdarbinimo paslaugų per laikinojo įdarbinimo įmonę pirkimas, už kurį sumokėta 1 194,3 tūkst. Lt, viešajame sektoriuje teisės aktais nenumatyti ir neatitiko viešosios teisės principo, pagal kurį teisinių santykių subjektų elgesys turi atitikti teisės aktų reikalavimus.

Pasirinktas ryšio pareigūnų įdarbinimo modelis neužtikrina ekonomišką lėšų naudojimą, kaip nurodyta Biudžeto sandaros įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 7 punkte, nes ministerija iš kito tiekėjo už 36,6 tūkst. Lt nupirko papildomų konsultacijų, kuriomis vadovaudamasi iš laikinojo įdarbinimo įmonės pateiktų ryšio pareigūnų atsirinko jai tinkamus asmenis, taip pat ryšio pareigūnams sumokėjo 461,7 tūkst. Lt dydžio mėnesinį fiksuotą darbo užmokestį, nors ne visi darbuotojai, kuriems mokėtas fiksuotas mėnesinis darbo užmokestis, buvo kviečiami dirbti ir lankyti instruktažus.

Ministerija nesilaikė Viešųjų pirkimų įstatymo 18 straipsnio 8 dalies nuostatų, nes, sudariusi sutartį, be Viešųjų pirkimų tarnybos sutikimo sudarė papildomą susitarimą, kuriuo pakeitė sutartyje ir pirkimo dokumentuose nustatytas pirkimo sąlygas – atrinktų ryšio pareigūnų kandidatūrų pateikimo terminą.

2.1.2. Dėl Nacionalinės dailės galerijos patalpų, skirtų Lietuvos pirmininkavimo Europos Sąjungos Tarybai aukšto lygio susitikimams, pritaikymo ir įrengimo bei renginių organizavimo paslaugų įsigijimo

Užsienio reikalų ministerija Nacionalinės dailės galerijos patalpų, skirtų Lietuvos pirmininkavimo Europos Sąjungos Tarybai aukšto lygio susitikimams, pritaikymo ir įrengimo bei renginių organizavimo paslaugas įsigijo nesivadovaudama Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymu²⁵.

Centrinė projektų valdymo agentūra (toliau – CPVA) pagal ministerijos įgaliojimą vykdė viešąjį

²⁵ Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas, 1996-08-13 Nr. I-1491.

pirkimą „Nacionalinės dailės galerijos patalpų, skirtų Lietuvos pirmininkavimo Europos Sąjungos Tarybai aukšto lygio susitikimams, pritaikymo ir įrengimo bei renginių organizavimo paslaugos“ supaprastinto atviro konkurso būdu, tačiau gavusi vieną pasiūlymą atmetė jį dėl pasiūlytos per didelės, perkančiajai organizacijai nepriimtinos kainos. Neįsigijusi paslaugų, reikalingų pirmininkavimo Europos Sąjungos Tarybai susitikimams rengti, ministerija viešąjį pirkimą vykdė pati Viešųjų pirkimų įstatymo 92 straipsnio 3 dalies 2 punkto nustatyta supaprastintų pirkimų tvarka – apie jį neskelbiant, kai pirkimo sąlygos iš esmės nekeičiamos. Ministerija pakvietė anksčiau dalyvavusį vieną tiekėją ir su juo sudarė sutartį²⁶ dėl 2 163,4 tūkst. Lt vertės paslaugų įsigijimo.

Ministerija, vykdydama šį pirkimą, nesilaikė Viešųjų pirkimų įstatymo 92 straipsnio 3 dalies 2 punkto reikalavimų, nes padarė esminius pirkimo sąlygų pakeitimus:

- atsisakė dalies paslaugų, kurių vertė – 315,9 tūkst. Lt;
- numatė įsigyti naujas paslaugas už 150,7 tūkst. Lt;
- numatė įsigyti tų pačių paslaugų didesnius kiekius už 136,9 tūkst. Lt ir taikydama didesnius įkainius – už 481,3 tūkst. Lt;
- nenumatė baudos už ne laiku suteiktas paslaugas.

Todėl vykdant sutartį buvo įsigyta naujų paslaugų už 156,6 tūkst. Lt, tų pačių paslaugų taikant didesnius įkainius – už 493,3 tūkst. Lt ir tų pačių paslaugų didesnius kiekius – už 144,7 tūkst. Lt.

Taigi nebuvo pasiektas Viešųjų pirkimų įstatymo 3 straipsnio 2 dalyje įtvirtintas pirkimų tikslas – vadovaujantis šio įstatymo reikalavimais sudaryti pirkimo sutartį, leidžiančią įsigyti perkančiajai organizacijai reikalingų prekių, paslaugų ar darbų, racionaliai naudojant tam skirtas lėšas.

Ministerija paaiškino, kad pakeitimai buvo neišvengiami, nes ji privalėjusi atsižvelgti į paskutinę minutę besikeičiančius ar atsirandančius naujus Europos Sąjungos ir Lietuvos institucijų jų susitikimams keliamus reikalavimus, faktines aplinkybes, kurios paaiškėjo tik pradėjus įrenginėti Nacionalinės dailės galerijos patalpas.

Užsakovo rezervo nustatymas ir naudojimas

Ministerija paslaugų pirkimo dokumentuose numatė užsakovo rezervą, tačiau nenustatė jo dydžio. Pirkime dalyvavęs tiekėjas savo finansiniame pasiūlyme pats nustatė užsakovo rezervo dydį. Užsakovo rezervas, pateiktas finansiniame pasiūlyme, išaugo nuo 12,1 tūkst. Lt, kai pirkimą vykdė CPVA, iki 60,5 tūkst. Lt, kai pirkimą vykdė pati ministerija. Užsakovo rezervo panaudojimo kainodara, sąlygos ir tvarka papildomoms paslaugoms įsigyti nebuvo nustatyta nei tiekėjo pasiūlyme, nei sutartyje, nei sąmatose. Taigi šiuo atveju šalys nesusitarė dėl visų klausimų, susijusių su papildomų paslaugų įsigijimu. Perkančioji organizacija gali pasirinkti papildomas paslaugas įsigyti vienu iš kelių įstatymo leidžiamų pirkimo būdų: vykdyti Viešųjų pirkimų įstatymo nustatytas procedūras arba pasinaudoti įstatyme numatyta išimtimi ir šias paslaugas pirkti iš konkretaus tiekėjo, nepaisant aplinkybės, kad ir kiti tiekėjai yra pajėgūs tinkamai teikti šias paslaugas.

Viešųjų pirkimų įstatymo 92 straipsnio 7 dalies 1 punktas

Pagal Viešųjų pirkimų įstatymo 92 straipsnio 7 dalies 1 punktą neskelbiant apie pirkimą taip pat gali būti perkami darbai ir paslaugos, kai dėl aplinkybių, kurių nebuvo galima numatyti, paaiškėja, kad reikia papildomų darbų ar paslaugų, neįrašytų į sudarytą pirkimo sutartį, tačiau be kurių negalima užbaigti sutarties vykdymo. Tokia pirkimo sutartis gali būti sudaroma tik su tuo tiekėju, su kuriuo buvo sudaryta pradinė pirkimo sutartis, o jos ir visų kitų papildomai sudarytų pirkimo sutarčių kaina neturi viršyti 30 procentų pradinės pirkimo sutarties kainos.

²⁶ Sutartis, 2013-04-26 Nr. 183-13-PESTD.

Kadangi nebuvo nustatytos užsakovo rezervo naudojimo kainodaros taisyklės, todėl papildomoms paslaugoms įsigyti perkančioji organizacija privalėjo vykdyti viešojo pirkimo procedūras.

Ministerija, neatlikusi viešojo pirkimo procedūrų, už 81,3 tūkst. Lt įsigijo sutartyje nenumatytų paslaugų, kurių būtinumas nebuvo pagrįstas raštiškais dokumentais ir rangovo raštu suderintas su ministerija. Be to, įsigijus sutartyje numatytų paslaugų didesnius kiekius už 31,6 tūkst. Lt, derybų metu patvirtinta galutinė pasiūlymo kaina buvo viršyta 112,9 tūkst. Lt.

Taigi ministerijai nenustačius užsakovo rezervo dydžio, jo naudojimo tvarkos ir sąlygų ir įsigijus paslaugų neatliekant viešųjų pirkimų procedūrų, mūsų nuomone, nebuvo pasiektas Viešųjų pirkimų įstatymo 3 straipsnio 2 dalyje įtvirtintas pirkimų tikslas – vadovaujantis šio įstatymo reikalavimais sudaryti pirkimo sutartį, leidžiančią įsigyti perkančiajai organizacijai reikalingų prekių, paslaugų ar darbų, racionaliai naudojant tam skirtas lėšas.

Užsienio reikalų ministerija, įsigydama Nacionalinės dailės galerijos patalpų, skirtų Lietuvos pirmininkavimo Europos Sąjungos Tarybai aukšto lygio susitikimams, pritaikymo ir įrengimo bei renginių organizavimo paslaugas ir sudariusi sutartį (2 163,4 tūkst. Lt) padarė esminius pirkimo sąlygų pakeitimus, todėl pažeidė Viešųjų pirkimų įstatymo 92 straipsnio 3 dalies 2 punktą.

Ministerijai nenustačius užsakovo rezervo dydžio ir leidus pirkime dalyvaujančiam tiekėjui pačiam jį nustatyti, tiekėjas nustatė ir panaudojo didesnę užsakovo rezervą, negu jis buvo nustatytas, kai pirkimą vykdė Centrinė projektų valdymo agentūra.

Ministerija, neatlikusi viešojo pirkimo procedūrų, už 81,3 tūkst. Lt įsigijo sutartyje nenumatytų paslaugų, kurių būtinumas nebuvo pagrįstas raštiškais dokumentais ir raštu suderintas su ministerija. Be to, įsigijus sutartyje numatytų paslaugų didesnius kiekius už 31,6 tūkst. Lt, derybų metu patvirtinta galutinė pasiūlymo kaina buvo viršyta 112,9 tūkst. Lt.

Taigi, mūsų nuomone, nebuvo pasiektas Viešųjų pirkimų įstatymo 3 straipsnio 2 dalyje įtvirtintas pirkimų tikslas – vadovaujantis šio įstatymo reikalavimais sudaryti pirkimo sutartį, leidžiančią įsigyti perkančiajai organizacijai reikalingų prekių, paslaugų ar darbų, racionaliai naudojant tam skirtas lėšas.

2.1.3. Dėl interaktyvaus įrankio sukūrimo ir su jo naudojimu susijusių paslaugų įsigijimo Lietuvos pirmininkavimo Europos Sąjungos Tarybai laikotarpiu

Užsienio reikalų ministerija įsigijo papildomų su interaktyvaus įrankio naudojimu susijusių paslaugų neatlikusi viešojo pirkimo procedūrų, taigi nesilaikė Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo²⁷.

Ministerija vykdė interaktyvaus įrankio sukūrimo ir su jo naudojimu susijusių paslaugų viešąjį pirkimą ir sudarė sutartį²⁸ dėl 399,9 tūkst. Lt vertės paslaugų įsigijimo. Sutarties vykdymo metu ministerija atsisakė sutartyje numatytų paslaugų vienuose užsienio valstybių miestuose ir neatlikusi viešųjų pirkimų procedūrų įsigijo 126,7 tūkst. Lt vertės paslaugų kituose, sutartyje nenurodytuose užsienio valstybių miestuose. Pagal sudarytos sutarties sąlygas ministerija šias paslaugas turėjo įsigyti Viešųjų pirkimų įstatymo 56 straipsnio 4 dalies 2 punkte nustatyta tvarka.

²⁷ Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas, 1996-08-13 Nr. I-1491.

²⁸ Sutartis, 2013-06-25 Nr. 346-13-PESTD.

Užsienio reikalų ministerija atsisakė dalies paslaugų, numatytų su interaktyvaus įrankio naudojimu susijusių paslaugų sutartyje, ir netaikydama Viešųjų pirkimų įstatyme nustatytų viešojo pirkimo procedūrų įsigijo 126,7 tūkst. Lt vertės paslaugų kituose, sutartyje nenurodytuose užsienio valstybių miestuose.

2.1.4. Dėl renginių išlaidų sąmatų

Užsienio reikalų ministerija organizavo Lietuvos pirmininkavimo Europos Sąjungos Tarybai aukšto lygio renginius be įstaigos vadovo ar jo įgalioto asmens patvirtintų išlaidų sąmatų.

Ministerija 2013 metais organizavo 22 Lietuvos pirmininkavimo Europos Sąjungos Tarybai aukšto lygio renginius, kuriems panaudojo 33,8 mln. Lt valstybės biudžeto asignavimų. Ministerija nesudarė renginių išlaidų sąmatų, todėl renginiai buvo organizuojami be įstaigos vadovo ar jo įgalioto asmens patvirtintų išlaidų sąmatų. Taigi, ministerija nesilaikė Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu²⁹ patvirtintų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų naudojimo reprezentacinėms išlaidoms taisyklių 4 punkto reikalavimų ir užsienio reikalų ministro įsakymu³⁰ patvirtintų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų naudojimo reprezentacinėms išlaidoms Užsienio reikalų ministerijoje ir Lietuvos Respublikos diplomatinėse atstovybėse taisyklių. Ministerija nesudarė ir nepatvirtino renginių išlaidų sąmatų, dėl to negalėjo tiksliai įvertinti, kiek konkrečiam renginiui skirta valstybės biudžeto asignavimų, ir kontroliuoti, kaip naudojamos renginiams skirtos lėšos.

Ministerija paaiškino, kad dauguma įsigytų prekių ir paslaugų buvo naudojama viso pirmininkavimo laikotarpiu, todėl tiksliai apskaičiuoti, kuri jų dalis turėtų būti įtraukta į konkretaus aukšto lygio susitikimo sąmatą, nebuvo galimybės.

Užsienio reikalų ministerija be įstaigos vadovo ar jo įgalioto asmens patvirtintų išlaidų sąmatų organizavo 22 Lietuvos pirmininkavimo Europos Sąjungos Tarybai aukšto lygio renginius, kuriems panaudojo 33,8 mln. Lt, todėl nesivadovavo Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. birželio 17 d. nutarimu Nr. 919 „Dėl reprezentacinių išlaidų“ patvirtintų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų naudojimo reprezentacinėms išlaidoms taisyklių 4 punkto reikalavimų.

2.1.5. Dėl nuomojamos ir įsigyjamos įrangos

Užsienio reikalų ministerija 2013 m. pirmininkavimo Europos Sąjungos Tarybai Lietuvoje susitikimams nuomojosi mobiliuosius telefonus ir planšetinius kompiuterius ir įsigijo nešiojamuosius kompiuterius.

Centrinė projektų valdymo agentūra pagal Užsienio reikalų ministerijos įgaliojimą vykdė informacinių ir ryšio technologijų paslaugų aukšto lygio susitikimams Lietuvoje, vykusiems Lietuvos pirmininkavimo Europos Sąjungos Tarybai metu, viešąjį pirkimą dėl informacinių ir ryšio technologijų paslaugų, kompiuterinės technikos įsigijimo bei vertimo ir organizacinės įrangos nuomos paslaugų įsigijimo. Ministerija pagal su viešąjį konkursą laimėjusiu tiekėju sudarytą

²⁹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-06-17 nutarimas Nr. 919 „Dėl reprezentacinių išlaidų“.

³⁰ Užsienio reikalų ministro 2007-12-20 įsakymas Nr. V-118 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų naudojimo reprezentacinėms išlaidoms Užsienio reikalų ministerijoje ir Lietuvos Respublikos diplomatinėse atstovybėse taisyklių patvirtinimo“, 7 p.

sutartį³¹ įsigijo 55 išmaniųjų mobiliųjų telefonų ir 7 planšetinių kompiuterių nuomos paslaugas už 212 tūkst. Lt ir 26 nešiojamuosius kompiuterius už 267 tūkst. Lt.

Įvertinę tų pačių modelių išmaniųjų mobiliųjų telefonų ir planšetinių kompiuterių vidutines rinkos kainas ir palyginę su nuomos kaina, nustatėme, kad juos buvo galima įsigyti pigiau. Ministerija, įsigijusi išmaniuosius mobiliuosius telefonus ir planšetinius kompiuterius, būtų sutaupiusi iki 101 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų. Be to, ministerija, įsigijusi šią įrangą, galėjo ją naudoti savo funkcijoms atlikti arba perduoti kitoms institucijoms teisės aktų nustatyta tvarka.

Pažymėtina, kad ministerijos Pirmininkavimo Europos Sąjungai departamentas kreipėsi į ministerijos Informacinių technologijų departamentą, pateikdamas pagal viešojo pirkimo medžiagą nustatytus įrangos kiekius, kad, siekiant racionaliau panaudoti pirmininkavimo ES lėšas, reikalinga įranga būtų perkama, o ne nuomojama. Ministerijos Informacinių technologijų departamentas nurodė, kad nemato poreikio pirkti šią įrangą, nes būtų sudėtinga nustatyti poreikį ir šią įrangą paskirstyti.

Ministerija pagal tą pačią sutartį taip pat įsigijo 26 nešiojamuosius kompiuterius, kurių vieneto kaina – 10,3 tūkst. Lt. Įvertinę tų pačių modelių nešiojamųjų kompiuterių vidutines rinkos kainas ir palyginę su ministerijos mokėta kaina, nustatėme, kad juos buvo galima įsigyti pigiau – sutaupyti iki 111 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų.

Taigi ministerija, išsinuomojusi išmaniuosius mobiliuosius telefonus ir planšetinius kompiuterius bei įsigijusi nešiojamuosius kompiuterius, neužtikrino, kad lėšos būtų panaudotos taupiai, kaip nurodyta Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatymo³² 9 straipsnio 2 dalies 6 punkte.

Ministerija paaiškino, kad vykdyto pirkimo koncepcija – sudėtinga, pirkimo objektą sudarė ne tik nuomojamos įrangos kainos, bet ir kitos informacinių ir ryšio technologijų paslaugos, todėl ministerija negalėjo spręsti dėl to, kaip tiekėjas teikdamas bendrą pasiūlymo kainą paskirstė savo kaštus. Mobilųjų telefonų ir planšetinių kompiuterių nuomos, taip pat nešiojamųjų kompiuterių įsigijimo kainos buvo sudedamosios bendro laimėjusios įmonės pasiūlymo kainos dalis. Renkant pirkimo laimėtoją buvo vertinama bendra pasiūlymo vertė, todėl nustatyti mažesnių, nei pateikta pasiūlyme įrangos nuomos ir įsigijimo kainų, ministerija negalėjo.

Užsienio reikalų ministerija 2013 m. pirmininkavimo Europos Sąjungos Tarybai Lietuvoje susitikimų metu nuomojosi mobiliuosius telefonus ir planšetinius kompiuterius bei įsigijo nešiojamuosius kompiuterius, nors galėjo juos įsigyti pigiau, be to, įsigytus mobiliuosius telefonus ir planšetinius kompiuterius, galėjo panaudoti savo funkcijoms atlikti arba perduoti kitoms institucijoms teisės aktų nustatyta tvarka, taip sutaupyti iki 212 tūkst. Lt ir užtikrinti racionalų ir taupų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimą, kaip nurodyta Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatymo 9 straipsnio 2 dalies 6 punkte.

Įvertinę, kaip įgyvendintos Lietuvos Respublikos pirmininkavimo Europos Sąjungos Tarybai tarpinstituciniame 2013 m. veiklos plane Užsienio reikalų ministerijai patvirtintos priemonės, manome, kad būtų tikslinga svarstyti galimybę atskirai reglamentuoti ypatingos svarbos tarptautiniams renginiams skirtų lėšų panaudojimą.

³¹ Sutartis, 2013-04-30 Nr. 188-13-PESTD.

³² Ten pat.

2.2. Dėl vizų įklijų, kitų įklijų ir blankų vizoms įklijuoti įsigijimo

Ministerija nuo 2001 metų vizų įklijas perka pagal neterminuotą susitarimą³³ su Prancūzijos įmone dėl vizų įklijų tiekimo, kuriame nenurodyta perkamų įklijų kiekių ir kainų, o dėl kiekvieno vizų įklijų užsakymo kainos susitariama atskirai, atsižvelgiant į perkamų prekių kiekį. Taigi susitarimas, pagal kurį 2013 metais įsigyta 750 000 vnt. vizų įklijų už 1 776,9 tūkst. Lt, neatitinka Viešųjų pirkimų įstatymo 18 straipsnio 7 dalies nuostatų ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu³⁴ patvirtinto Viešojo pirkimo–pardavimo sutarčių, sudaromų ilgiau kaip 3 metams, terminų nustatymo kriterijų ir atvejų, kuriais gali būti sudaromos tokios sutartys, aprašo 3 punkto reikalavimo.

Ministerija 2004 metais sudarė papildomą susitarimą prie 2001 metų susitarimo dėl vizų įklijų tiekimo dėl supaprastinto tranzito geležinkeliu dokumento įklijų, pagal kurį supaprastinto tranzito geležinkeliu dokumento įklijas pirkto neatlikusi viešųjų pirkimų procedūrų. Neatlikus viešųjų pirkimų procedūrų įsigyti šių įklijų likučiai 2013 m. gruodžio 31 d. buvo 276 602 vnt.

Ministerija, neatlikusi viešųjų pirkimų procedūrų, 2013 metais užsakė 600 000 vienetų supaprastinto tranzito geležinkeliu dokumento įklijų, už kurias 2014 metais iš Išorės sienų fondo sumokėjo 767,4 tūkst. Lt.

Užsienio reikalų ministerija vizų įklijas pirkto nuo 2001 metų. 2013 m. ji įsigijo vizų įklijų už 1 776,9 tūkst. Lt pagal susitarimą, neatitinkantį Viešųjų pirkimų įstatymo 18 straipsnio 7 dalies nuostatų ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. gegužės 5 d. nutarimu Nr. 432 patvirtinto Viešojo pirkimo–pardavimo sutarčių, sudaromų ilgiau kaip 3 metams, terminų nustatymo kriterijų ir atvejų, kuriais gali būti sudaromos tokios sutartys, aprašo 3 punkto reikalavimo.

Ministerija nuo 2004 metų supaprastinto tranzito geležinkeliu dokumento įklijas pirkto, o 2013 metais užsisakė šių įklijų, už kurias 2014 metais iš Išorės sienų fondo sumokėjo 767,4 tūkst. Lt neatlikusi Viešųjų pirkimų įstatyme nustatytų viešojo pirkimo procedūrų.

2.3. Dėl valstybės biudžeto asignavimų skyrimo viešajai įstaigai Europos informacijos centrui

Užsienio reikalų ministerija skyrė 302,9 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų subjektui, kuris neatitinka Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatyme³⁵ nurodyto kito subjekto apibrėžimo ir kuriam teisės aktuose nenumatyta galimybė gauti valstybės biudžeto lėšų, likviduoti ir nesiėmė priemonių, kad būtų atlyginti dėl likvidatoriaus veiksmų patirti nuostoliai.

Viešoji įstaiga Europos informacijos centras (toliau – Centras), kurio savininkės teisės ir pareigas įgyvendino Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarija, 2008 metais laimėjo Europos Komisijos inicijuotą konkursą ir užsitikrino dalinį Europos Komisijos finansavimą 2009–2012

³³ 2001-06-18 susitarimas dėl vizų įklijų tiekimo.

³⁴ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006-05-05 nutarimas Nr. 432 „Dėl Viešojo pirkimo–pardavimo sutarčių, sudaromų ilgiau kaip 3 metams, terminų nustatymo kriterijų ir atvejų, kuriais gali būti sudaromos tokios sutartys, aprašo patvirtinimo“.

³⁵ Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas, 1990-07-30 Nr. I-430, 5 str. 1 d. 1 p.

metais. Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2009 m.³⁶ Užsienio reikalų ministerijai perdavė visas Centro teises ir pareigas, kartu su įsipareigojimais Europos Komisijai. Atsižvelgiant į tai, nutarta Užsienio reikalų ministerijai kasmet iki 2012 m. pabaigos skirti finansavimą iš valstybės biudžeto tiek, kiek skirs Europos Komisija, ir įpareigoti ministeriją, pasibaigus susitarimams su Europos Komisija, pateikti Lietuvos Respublikos Vyriausybei nutarimo projektą dėl Centro likvidavimo³⁷.

Užsienio reikalų ministerija, vykdydama Lietuvos Respublikos Vyriausybės jai perduotus įsipareigojimus, 2009–2012 m. laikotarpiu skyrė Centrui 2 012,5 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų susitarimų su Europos Komisijai tęstinumui užtikrinti, o vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. balandžio 10 d. nutarimu³⁸ dėl Centro likvidavimo, skyrė 302,9 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų atsiskaitymo su darbuotojais ir kreditoriais išlaidoms ir Centro padarytoms Europos Komisijos netinkamomis finansuoti pripažintoms išlaidoms padengti. Kaip konstatuota³⁹ ir ankstesnio audito metu, ministerija valstybės biudžeto asignavimų skyrė subjektui (Centru), neatitinkančiam Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatyme⁴⁰ nurodyto kito subjekto apibrėžimo, nes Centro veiklos sritį reglamentuojančiuose įstatymuose arba Vyriausybės nutarimuose, priimtuose vadovaujantis tiesiogiai taikomais Europos Sąjungos teisės aktais ir tarptautinėmis sutartimis, nustatančiais Europos Sąjungos ar atskirų valstybių finansinės paramos, teikiamos Lietuvai programoms vykdyti, administravimo tvarką, nenumatyta galimybė gauti valstybės biudžeto lėšų.

Ministerija iš valstybės biudžeto lėšų padengė 81,2 tūkst. Lt Centro padarytų ir Europos Komisijos netinkamomis finansuoti išlaidomis pripažintų išlaidų. Paramos gavėjo – Centro ir Europos Komisijos susitarime⁴¹ numatyta, kad Centras atsako už tai, kad būtų laikomasi visų jo priimtų teisinių įsipareigojimų, ir atlygina visus dėl veiklos vykdymo ar netinkamo jo vykdymo Komisijai padarytus nuostolius. Ministerija nesilaikė Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių⁴² 47 punkto, nes iš valstybės biudžeto lėšų atlygino kito subjekto veiksmais Europos Komisijai padarytus nuostolius ir valstybės biudžeto asignavimus panaudojo ne pagal paskirtį – ne programos nustatytiems tikslams įgyvendinti.

Centro direktorius, likus pusmečiui iki Europos Komisijos projekto pabaigos (2012 m. gruodžio 31 d.), terminuotas darbo sutartis (galiojusias iki 2012 m. gruodžio 31 d.) pakeitė į neterminuotas ir tokiu būdu sudarė sąlygas darbuotojams dirbti jau įgyvendinus projektą 2013 metais. Todėl atleidus šiuos darbuotojus jiems buvo apskaičiuotos ir išmokėtos 25,6 tūkst. Lt (įskaitant visus mokesčius) išeitinės išmokos. Jas ministerija sumokėjo iš valstybės biudžeto lėšų ir taip neužtikrino taupaus valstybės biudžeto lėšų naudojimo.

Ministerija Centrui likviduoti įsigijo likvidatoriaus paslaugas, už kurias sumokėjo 10 tūkst. Lt. Likvidatorius, likviduodamas Centrą:

³⁶ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009-08-19 nutarimas Nr. 966.

³⁷ Lietuvos Respublikos Vyriausybės pasitarimo 2009 m. birželio 8 d. protokolai Nr. 48.

³⁸ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013-04-10 nutarimas Nr. 297.

³⁹ 2012 m. liepos 16 d. valstybinio audito ataskaita Nr. FA-P-40-7-46 „Dėl Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijoje atlikto finansinio (teisėtumo) audito rezultatų“, 15–16 psl.

⁴⁰ Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas, 1990-07-30 Nr. I-430, 5 str. 1 d. 1 p.

⁴¹ Komisijos pamatinių susitarimų Nr. VNO-2008-OP/ED/16-ALYT, VNO-2008-OP/ED/16-KLAIP, VNO-2008-OP/ED/16-KAUN, VNO-2008-OP/ED/16-PAN, VNO-2008-OP/ED/16-ŠIAUL, VNO-2008-OP/ED/16-TEL, VNO-2008-OP/ED/16-UTE, VNO-2008-OP/ED/16-TAU, VNO-2008-OP/ED/16-MARI II.1 straipsnio II.1.1 punktas, II.1 straipsnio II.1.3 punktas.

⁴² Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-05-14 nutarimu Nr. 543 patvirtintos Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklės.

- atleido 3 Centro darbuotojus, kaip nurodyta jų darbo sutartyse, pagal Lietuvos Respublikos darbo kodekso⁴³ 125 straipsnį (šalių susitarimu), tačiau pagal su darbuotojais sudarytas taikos sutartis apskaičiavo ir išmokėjo jiems 49,7 tūkst. Lt (įskaitant visus mokesčius) išeitinių išmokų pagal Darbo kodekso 140 straipsnio 2 dalį, kurioje nenumatyta mokėti išeitines išmokas atleidžiant darbuotoją pagal 125 straipsnį. Ministerija šias išmokas, nenurodytas Darbo kodekse, sumokėjo iš valstybės biudžeto lėšų;
- atleido 4 Centro darbuotojus, tačiau neatsiskaitė su jais atleidimo dieną, kaip nurodo Lietuvos Respublikos darbo kodekso 141 straipsnis, todėl darbuotojams buvo išmokėtas 20,7 tūkst. Lt dydžio vidutinis darbo užmokestis už uždelstą atsiskaityti laiką. Ministerija šias išlaidas padengė valstybės biudžeto lėšomis.

Likvidavimo sutartyje⁴⁴ nurodyta, kad likvidatorius atsako už lividuojant Centrą atliekamus veiksmus ir privalo atlyginti visus nuostolius, kurie atsirado dėl likvidatoriaus kaltės. Tačiau ministerija nesiėmė priemonių, kad likvidatorius atlygintų dėl jo veiksmų ministerijos patirtus nuostolius.

Užsienio reikalų ministerija skyrė 302,9 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų viešajai įstaigai Europos informacijos centrui likviduoti, kuris neatitinka Biudžeto sandaros įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodyto kito subjekto apibrėžimo ir kuriam nenumatyta galimybė gauti valstybės biudžeto lėšų.

Ministerija valstybės biudžeto lėšomis padengė 81,2 tūkst. Lt viešosios įstaigos Europos informacijos centro padarytų ir Europos Komisijos netinkamomis finansuoti pripažintų išlaidų, taigi valstybės biudžeto lėšas panaudojo ne pagal paskirtį – ne programos nustatytiems tikslams įgyvendinti, taip nesilaikydama Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių 47 punkto.

Ministerija, likviduodama viešąją įstaigą Europos informacijos centrą, neužtikrino taupaus valstybės biudžeto lėšų naudojimo, kaip nustato Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatymo 9 straipsnio 1 dalies 6 punktas. Ministerija nesiėmė priemonių, kad likvidatorius atlygintų dėl jo veiksmų ministerijos patirtus 70,4 tūkst. Lt nuostolius.

2.4. Dėl asociacijų ir viešųjų įstaigų veiklos projektų finansavimo

Užsienio reikalų ministerija 2013 metais skyrė 358,6 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų asociacijų ir viešųjų įstaigų veiklos projektams vykdyti, tačiau tinkamai nekontroliavo atsiskaitymo už projektams skirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimą.

Pagal projektų atrankos nuostatus⁴⁵ teigiamas sprendimas dėl ministerijos dalyvavimo įgyvendinant organizacijos vykdomą projektą gali būti priimamas tik tuo atveju, jei pagal projekto sąmatą iš ministerijai skirtų valstybės biudžeto asignavimų apmokama mažiau nei 50 procentų numatomų projekto įgyvendinimo išlaidų, o likusi suma sumokama iš lėšų, gautų iš

⁴³ Patvirtinta Lietuvos Respublikos darbo kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymu, 2002-06-04 Nr. IX-926.

⁴⁴ 2013-04-19 sutartis Nr. 167-13-IVRD, 4.1.1 p. ir 6.5 p.

⁴⁵ Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministro 2012-05-25 įsakymas Nr. VP-91 „Dėl Asociacijų ir viešųjų įstaigų veiklos projektų, kuriuos įgyvendinant tikslinga dalyvauti Užsienio reikalų ministerijai, atrankos nuostatų patvirtinimo“.

kitų finansavimo šaltinių. Projektų vykdytojai, atsiskaitydami už įvykdytus projektus ir panaudotas valstybės biudžeto lėšas, nenurodė, kiek panaudojo iš kitų finansavimo šaltinių gautų lėšų ir kam, nes projektų atrankos nuostatuose ir su projektų vykdytojais sudarytose sutartyse nebuvo nurodyta, kokia informacija apie kitus projekto finansavimo šaltinius turi būti pateikta projektų įvykdymo ataskaitoje. Todėl, kaip ir ankstesnių auditų metu, negalėjome įsitikinti, ar valstybės biudžeto lėšos, ministerijos skirtos ir panaudotos projektams finansuoti (358,6 tūkst. Lt), neviršijo nustatyto dalinio finansavimo dydžio.

Užsienio reikalų ministerija, 2013 metais skyrusi 358,6 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų asociacijų ir viešųjų įstaigų veiklos projektams vykdyti, tinkamai nekontroliavo, kaip atsiskaitoma už projektams skirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimą.

Asociacijų ir viešųjų įstaigų veiklos projektų, kuriuos įgyvendinant tikslinga dalyvauti Užsienio reikalų ministerijai, atrankos nuostatuose ir sudarytose sutartyse nebuvo nurodyta, kokia informacija apie kitus projekto finansavimo šaltinius turi būti pateikta atsiskaitant už panaudotas lėšas, todėl projektų vykdytojai nenurodė, kiek panaudojo kitų finansavimo šaltinių lėšų ir kam, todėl negalėjome įsitikinti, ar valstybės biudžeto lėšos, ministerijos skirtos ir panaudotos projektams finansuoti (358,6 tūkst. Lt), neviršijo nustatyto dalinio finansavimo dydžio.

3. REKOMENDACIJOS

Atsižvelgdami į ataskaitoje nurodytus dalykus ir siekdami, kad Užsienio reikalų ministerija pateiktų teisingas finansines ir kitas ataskaitas, skirtas asignavimus ir turtą naudotų teisėtai, rekomenduojame:

- prireikus sąmatas tikslinti, atsižvelgiant į realų išlaidų poreikį, lėšas naudoti pagal patvirtintą sąmatą ir tinkamai įtraukti į apskaitą, laikantis ekonominės klasifikacijos (ataskaitos 1.1 poskyris, 6 psl.);
- užtikrinti, kad būtų pašalintos nustatytos apskaitos klaidos (ataskaitos 1.2.1 skirsnis, 7–10 psl.);
- apsvarstyti valstybinio audito ataskaitoje nurodytus dalykus, susijusius su Lietuvos Respublikos pirmininkavimu Europos Sąjungos Tarybai, ir informuoti apie priimtus sprendimus (veiksmus), kurių bus imtasi ateityje rengiant tokio masto renginius (ataskaitos 2.1.1 skirsnis, 10–12 psl.; 2.1.2 skirsnis, 12–14 psl.; 2.1.3 skirsnis, 14–15 psl., 2.1.5 skirsnis, 15–16 psl.);
- sudaryti ir tvirtinti renginių išlaidų sąmatas pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-06-17 nutarimu Nr. 919 patvirtintas Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų naudojimo reprezentacinėms išlaidoms taisykles (ataskaitos 2.1.4 skirsnis, 15 psl.);
- spręsti klausimą dėl įklijų įsigijimo pagal teisės aktų reikalavimus (ataskaitos 2.2 poskyris, 17 psl.);
- užsienio reikalų ministro įsakymu patvirtintuose Asociacijų ir viešųjų įstaigų veiklos projektų, kuriuos įgyvendinant tikslinga dalyvauti Užsienio reikalų ministerijai, atrankos nuostatuose ir ministerijos su projektų vykdytojais sudaromose sutartyse nurodyti projektų vykdytojų

pareigą pateikti ministerijai informaciją apie jos finansuojamų projektų kitus finansavimo šaltinius (ataskaitos 2.4 poskyris, 19-20 psl.).

Rekomendacijų įgyvendinimo plane (žr. ataskaitos 6 priedą) pateikti audituojamo subjekto tolesni veiksmai ir rekomendacijų įgyvendinimo terminai.

4-ojo audito departamento direktorius

Rimvidas Aleliūnas

4-ojo audito departamento vyriausioji valstybinė auditorė

Akvilė Dovydaitytė

Valstybinio audito ataskaitos kopija pateikta Lietuvos Respublikos Seimo Audito komitetui.

Auditas atliktas, vykdant 2013-08-01 pavedimą Nr. P-40-7

Auditą atliko valstybinių auditorių grupė:

Akvilė Dovydaitytė (grupės vadovė)

Daiva Juonytė

Vytautas Markauskas

PRIEDAI

Valstybinio audito ataskaitos
„Dėl Lietuvos Respublikos užsienio
reikalų ministerijoje atlikto finansinio
(teisėtumo) audito rezultatų“
1 priedas

Teisės aktai

Teisės aktai, kuriais vadovavomės atlikdami audito procedūras, lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo vertinimus:

- Lietuvos Respublikos diplomatinės tarnybos įstatymas.
- Valstybės tarnybos įstatymas.
- Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. lapkričio 5 d. nutarimas Nr. 1235 „Dėl Lietuvos Respublikos diplomatinės tarnybos veiklos“.

Asignavimų planavimo ir naudojimo srityje:

- Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas.
- Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. birželio 6 d. nutarimas Nr. 827 „Dėl Strateginio planavimo metodikos patvirtinimo“.
- Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. balandžio 26 d. nutarimas Nr. 478 „Dėl valstybės lėšų, skirtų valstybės kapitalo investicijoms, planavimo, tikslinimo, naudojimo, apskaitos ir kontrolės taisyklių patvirtinimo“.
- Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. gegužės 14 d. nutarimu Nr. 543 patvirtintos Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklės.
- Lietuvos Respublikos finansų ministro 2001 m. liepos 4 d. įsakymas Nr. „Dėl investicijų projektų rengimui taikomų reikalavimų aprašo patvirtinimo“.

Išlaidų srityje:

- Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas.
- Lietuvos Respublikos darbo kodeksas.
- Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1993 m. liepos 8 d. nutarimas Nr. 511 „Dėl Biudžetinių įstaigų ir organizacijų darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos tobulinimo“.
- Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. balandžio 29 d. nutarimas Nr. 526 „Dėl Tarnybinių komandiruočių išlaidų apmokėjimo biudžetinėse įstaigose taisyklių patvirtinimo“.
- Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. gegužės 5 d. nutarimas Nr. 432 „Dėl Viešojo pirkimo–pardavimo sutarčių, sudaromų ilgiau kaip 3 metams, terminų nustatymo kriterijų ir atvejų, kuriais gali būti sudaromos tokios sutartys, aprašo patvirtinimo“.
- Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. birželio 17 d. nutarimas Nr. 919 „Dėl reprezentacinių išlaidų“.

Turto srityje:

- Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymas.
- Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. gruodžio 3 d. nutarimas Nr. 1890 „Dėl Valstybės turto perdavimo panaudos pagrindais laikinai neatlygintinai valdyti ir naudotis tvarkos patvirtinimo“.
- Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. sausio 5 d. nutarimas Nr. 16 „Dėl Valstybės turto perdavimo valdyti, naudoti ir disponuoti juo patikėjimo teise tvarkos aprašo patvirtinimo“.
- Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. gegužės 8 d. nutarimas Nr. 448 „Dėl negyvenamųjų pastatų ir patalpų nuomos bei panaudos“.
- Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. spalio 19 d. nutarimas Nr. 1250 „Dėl Pripažinto nereikalingu arba netinkamu (negalimu) naudoti valstybės ir savivaldybių turto nurašymo, išardymo ir likvidavimo tvarkos patvirtinimo“.
- Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. birželio 3 d. nutarimas Nr. 719 „Dėl Inventorizacijos tvarkos patvirtinimo“.

Pajamų srityje:

- Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. gegužės 9 d. nutarimas Nr. 531 „Dėl Nereikalingo arba netinkamo (negalimo) naudoti valstybės ir savivaldybių turto pardavimo viešuose prekių aukcionuose tvarkos patvirtinimo“.

Projektų vykdymo srityje:

- Užsienio reikalų ministro 2012 m. gegužės 25 d. įsakymas Nr. V-91 „Dėl Asociacijų ir viešųjų įstaigų veiklos projektų, kuriuos įgyvendinant tikslinga dalyvauti Užsienio reikalų ministerijai, atrankos nuostatų ir komisijos sudėties patvirtinimo“.
- Užsienio reikalų ministro 2013 m. sausio 15 d. įsakymas Nr. V-10 „Dėl asociacijų ir viešųjų įstaigų veiklos projektų, kuriuos įgyvendinant tikslinga dalyvauti Užsienio reikalų ministerijai, 2013 metų prioritetinių temų patvirtinimo“.

Valstybinio audito ataskaitos
 „Dėl Lietuvos Respublikos užsienio
 reikalų ministerijoje atlikto finansinio
 (teisėtumo) audito rezultatų“
 2 priedas

Neatitikimai tarp išlaidų straipsnių

Išlaidų ekonominės klasifikacijos kodas ir straipsnio pavadinimas	Neatitikimai tarp išlaidų straipsnių (tūkst. Lt)	
	Neteisingai nurodyta	Turėjo būti nurodyta
2.2.1.1.1.30. „Kitos paslaugos“	+1092,3 +924,9 +30,9 +590,2 +326,6	
2.5.2. „Dotacijos“		-590,2
2.2.1.1.1.14 „Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto nuoma“		-1092,3
2.2.1.1.1.10. „Kitos prekės“		-924,9 -30,9
3.1.1.3.1.2 „Kitos mašinos ir įrenginiai“		-326,6
3.1.2.1.1.5 „Kitas nematerialusis turtas“	+112,8	
3.1.2.1.1.2 „Kompiuterinė programinė įranga, kompiuterinės programinės įrangos licencijos“		-112,8
Iš viso	3077,7	3077,7
<p>Biudžeto išlaidų sąmatų vykdymo 2013 m. gruodžio 31 d. ataskaitoje (forma Nr. 2) kitų paslaugų (2.2.1.1.1.30 straipsnis) kasinės išlaidos nurodytos 2 964,9 tūkst. Lt ir kito nematerialiojo turto (3.1.2.1.1.5 straipsnis) 112,8 tūkst. Lt didesnės, o kasinės išlaidos mažesnės šiomis sumomis: 1 092,3 tūkst. Lt – ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto nuomos (2.2.1.1.14), 955,8 tūkst. Lt – kitų prekių (2.2.1.1.10), 590,2 tūkst. Lt dotacijų tarptautinėms organizacijoms (2.5.2 straipsnis), 326,6 tūkst. Lt – kitų mašinų ir įrenginių, 112,8 tūkst. Lt – kompiuterinės programinės įrangos, kompiuterinės programinės įrangos licencijų (3.1.2.1.1.2 straipsnis).</p>		

„Dėl Lietuvos Respublikos užsienio
reikalų ministerijoje atlikto finansinio
(teisėtumo) audito rezultatų“
3 priedas

Apskaitoje neregistruoto arba neteisingai užregistruoto turto įtaka Finansinės būklės ir Veiklos rezultatų ataskaitoms

Straipsnis	Įtaka FBA likučiui (tūkst. Lt)			Įtaka VRA pajamoms ar sąnaudoms (tūkst. Lt)		
	Didesnis (+)	Mažesnis (-)	Bendra suma	Didesnės (+)	Mažesnės (-)	Bendra suma
A. „Ilgalaikis turtas“	+161,2	-281,3	-120,1			
D. „Finansavimo sumos“	+161,2	-281,3	-120,1			
A. „Pagrindinės veiklos pajamos“				+281,3	-161,2	+120,1
B. „Pagrindinės veiklos sąnaudos“, iš jų:						+120,1
B. II „Nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudos“					-45,3	-45,3
B.VIII „Nuvertėjimo ir nurašytų sumų sąnaudos“					-161,2	-161,2
B. XIII eilutė „Kitų paslaugų“				+326,6		+326,6

Valstybinio audito ataskaitos
 „Dėl Lietuvos Respublikos užsienio
 reikalų ministerijoje atlikto finansinio
 (teisėtumo) audito rezultatų“
 4 priedas

Apskaitoje neteisingai užregistruoto turto, įsipareigojimų ir sąnaudų įtaka
 Finansinės būklės ir Veiklos rezultatų ataskaitoms

Straipsnis	Įtaka FBA likučiui (tūkst. Lt)			Įtaka VRA pajamoms ar sąnaudoms (tūkst. Lt)		
	Didesnis (+)	Mažesnis (-)	Bendra suma	Didesnės (+)	Mažesnės (-)	Bendra suma
A I.2. „Programinė įranga ir licencijos“ likutis nurodytas 107320,5 Lt didesnis,	+107,3		+107,3			
A I.3. „Kitas nematerialusis turtas“		-107,3	-107,3			
E. II.6.2 „Kitos mokėtinos sumos biudžetui“	+216,8		+216,8			
E. II. 10. „Su darbo santykiais susiję įsipareigojimai“		-216,8	-216,8			
E.II.12 „Kiti trumpalaikiai įsipareigojimai“		-1671,9	-1671,9			
E.II.1. „Ilgalaikių atidėjinių einamųjų metų dalis ir trumpalaikiai atidėjiniai“	+1671,9		+1671,9			
B. XIII eilutė „Kitų paslaugų“				+2114,9 +81,2		+2196,1
B. XI eilutė „Nuomos sąnaudos“					-2114,9	-2114,9
B. XII „Finansavimo sąnaudos“					-81,2	-81,2

Valstybinio audito ataskaitos
„Dėl Lietuvos Respublikos užsienio
reikalų ministerijoje atlikto finansinio
(teisėtumo) audito rezultatų“
5 priedas

Raštai Užsienio reikalų ministerijai

Eil. Nr.	Įstaiga	Antraštė	Registracijos data	Dokumento numeris
1.	Užsienio reikalų ministerija	Dėl audito metu nustatytų klaidų, pažeidimų ir neatitikimų	2014-06-17	S-(40-3350)-1558
2.	Užsienio reikalų ministerija	Dėl audito metu nustatytų klaidų, pažeidimų ir neatitikimų	2014-07-08	S-(40-3350)-1837

Valstybinio audito ataskaitos

„Dėl Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijoje atlikto finansinio (teisėtumo) audito rezultatų“
6 priedas

Užsienio reikalų ministerijai pateiktų rekomendacijų įgyvendinimo planas

Rekomendacijos eilės numeris	Rekomendacija	Veiksmas / priemonės / komentarai	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas (data)
1.	Sąmatas prireikus tikslinti, atsižvelgiant į realų išlaidų poreikį, lėšas naudoti pagal patvirtintą sąmatą ir tinkamai apskaityti, laikantis ekonominės klasifikacijos.	Atsižvelgėme į pateiktas pastabas rengdami 2014 m. ministerijos biudžeto projektą ir atitinkamų laikotarpių biudžeto vykdymo ataskaitas.	2014 m.
2.	Užtikrinti, kad būtų pašalintos nustatytos apskaitos klaidos.	Klaidos yra taisomos teikiant atitinkamų 2014 m. laikotarpių finansines ataskaitas.	Nenurodyta
3.	Apsvarstyti valstybinio audito ataskaitoje nurodytus dalykus, susijusius su Lietuvos Respublikos pirmininkavimu Europos Sąjungos Tarybai, ir informuoti apie priimtus sprendimus (veiksmus), kurių bus imtasi ateityje rengiant tokio mąsto renginius.	<p>1. Prireikus laikinai pasitelkti ryšio pareigūnus ar kitus panašias funkcijas atliekančius žmones, įvertinti galimas jų pasitelkimo alternatyvas pagal ekonomiškumo (kaina) ir veiksmingumo (siekiamas rezultatas) principus. Vengti pasitelkti šiuos darbuotojus, įsigyjant juos įdarbinančios įmonės paslaugas.</p> <p>2. Prekių ar paslaugų sutartyje numatytą tiekėjo rezervą, visų nenumatytų prekių ir paslaugų būtinumą suderinti oficialiais dokumentais.</p> <p>3. Prireikus įsigyti įvairias informacinių technologijų prekes ir paslaugas, esant galimybei suderinti skirtingų tiekėjų teikiamą įrangą, ją įsigyti mažesnės apimtys atskirais viešaisiais pirkimais.</p> <p>4. Įvertinti informacinių technologijų įrangos nuomos ir įsigijimo alternatyvas, atsižvelgiant į galimybes ją po renginio pritaikyti prie esamų Užsienio reikalų ministerijos sistemų.</p> <p>5. Teiksime siūlymus tikslinti teisės aktų nuostatas, reglamentuojančias viešųjų pirkimų įstatymo išimtis įgyvendinant panašaus masto valstybinės reikšmės projektus. Tai leistų užtikrinti didesnę lankstumą, įgyvendinant tokiems projektams keliamus reikalavimus, kartu laikytis teisės aktų nuostatų.</p>	Nuolat, prireikus įsigyti panašaus pobūdžio prekių/ paslaugų.
4.	Sudaryti ir tvirtinti renginių išlaidų sąmatas pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-06-17 nutarimu Nr. 919 patvirtintas Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų naudojimo reprezentacinėms išlaidoms taisykles.	Organizuojant didelius renginius, už kuriuos atsakingos kelios valstybės institucijos ir kuriems reikalingos prekės ir paslaugos įsigyjamoms iš skirtingų tiekėjų, be prekių/ paslaugų užsakymo formos papildomai sudaryti ir tvirtinti šių	Nuolat, organizuojant panašaus pobūdžio renginius.

Rekomendacijos eilės numeris	Rekomendacija	Veiksmas / priemonės / komentarai	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas (data)
		renginių sąmatas, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. birželio 17 d. nutarimu Nr. 919.	
5.	Spręsti klausimą dėl įklijų įsigijimo pagal teisės aktų reikalavimus.	Centralizuoti visų saugių blankų viešuosius pirkimus, tokiu būdu racionaliau išnaudojant specifines ekspertines Valstybinės dokumentų technologinės apsaugos tarnybos ir Asmens dokumentų išrašymo centro kompetencijas. Įgyvendinimo priemonė – oficialiai kreiptis su šiuo pasiūlymu į Vidaus reikalų ir Finansų ministerijas. Kartu su Vidaus reikalų ministerija teikti siūlymus dėl galimų išimčių numatymo Viešųjų pirkimų įstatyme, kai atliekamos saugiųjų blankų pirkimo procedūros, kurių naudojimas priskirtas Bendrijos kompetencijai ir reglamentuojamas tiesioginio taikymo Europos Sąjungos teisės aktais.	2014 m. IV ketvirtis
6.	Užsienio reikalų ministro įsakymu patvirtintuose Asociacijų ir viešųjų įstaigų veiklos projektu, kuriuos įgyvendinant tikslinga dalyvauti Užsienio reikalų ministerijai, atrankos nuostatuose ir ministerijos sudaromose sutartyse su projektų vykdytojais nurodyti projektų vykdytojų pareigą ministerijai pateikti informaciją apie ministerijos finansuojamų projektų kitus finansavimo šaltinius.	Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministro 2013 m. gruodžio 19 d. įsakymu Nr. V-270 pakeisti Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministro 2012 m. gegužės 25 d. įsakymu Nr. V-91 patvirtinti Asociacijų ir viešųjų įstaigų veiklos projektų, kuriuos įgyvendinant tikslinga dalyvauti užsienio reikalų ministerijai, atrankos nuostatai, reikalaujant, jog asociacijos ir/ar viešosios įstaigos atsiskaitytų ir už kitų finansavimo šaltinių (ne tik URM) projekto įgyvendinimui finansavimą (atrankos nuostatų 21.2 punktas ir 2 priedas).	2014 m. III–IV ketvirčiai